

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto. — Cena: Za celo leto 80 K, za pol leta 40 kron, za četrt leta 20 K, za 1 mesec 7 kron. Posamezna številka stane 1 krono.

Na pismene naročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati. Naročniki naj pošiljajo naročnino po poštni nakaznici. Reklamacije glede lista so poštne proste. Ne frankirani dopisi se ne sprejemajo. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

NOVA DOBA

IZDAJA IN TISKA ZVEZNA TISKARNA V CELJU. ODGOVORNI UREDNIK VEKOSLAV SPINDLER.

Uredništvo in upravnništvo se nahaja v Zvezni tiskarni v Celju, Strassmajerjeva ulica št. 3. Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer: za navadne oglase po 80 v od 1 mm, za poslana, naznanila občnih zborov, naznanila o smrti, zahvale itd. K 1-20 od 1 mm, za reklamne notice med tekstom 8 K od vrste, Mali oglasi (največ 4 vrste) 10 K. Pri večkratnih objavah popust. Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 65.

Po jadranski katastrofi.

Dne 15. tm. se je vršila ministrska seja, v kateri je minister Trumbič obširno poročal o poteku pogajanj in utemeljeval, zakaj je naša delegacija pristala na italijanske zahteve. Navzoči so bili vsi ministri razun dr. Korošca in nekega Hrvata. Po Trumbičevem poročilu se je razvila obširna razprava, ki je pokazala, da so si ministri svesti težavnega položaja. Minister dr. Kukovec je povdarjal, da se delegacija ni držala mandata. Pogajanja so se morala prekiniti, ko so Italijani vztrajali pri zahtevi po Snežniku in reški železnici. Konstatiral je tudi, da sta Vesnič in Trumbič odklonila slovenskega delegata, češ da se ni ničesar bati. Sedaj je položaj težak. Predno je delegacija podpisala, je morala vprašati vlado. Zato je treba sedaj vprašati predstavitelje naroda. Pogodba se naj predloži v ratifikacijo parlamentu.

O predlogu ministra dr. Kukovca se je razvila živahna debata. Vesnič je povdarjal, da je treba ratifikacijo izvršiti čim prej in je zahteval, da stori to ministrski svet takoj. Vendar se je sklepanje na predlog dr. Kukovca odložilo. Dr. Korošcu, ki se v tem važnem trenutku klati po volilnih shodih, se je poslala nujna brezjavka, da se nemudoma vrne.

V vseh političnih krogih je vlada lo s'no vznemirjenje. Vendar se splošno sodi, da ni izhoda in da bo treba pogodbo ratificirati.

Dne 16. tm. je ministrski svet nadaljeval razpravo. Ker se minister dr. Korošec še vedno ni vrnil v Beograd, je minister Drinković predlagal, da se sklepanje odloži še za nekaj dn. Vesnič je dokazoval zopet potrebo takojšnje ratifikacije; država potrebuje miru na zunaj v svrhu notranje konsolidacije. Vesnič je ostro izrazil svoje začudenje, da minister Korošec tako bagatelizira najvažnejše državno vprašanje in da je odšel po agitacijskih poteh, še predno je mogel izročiti vodstvo kabineta njemu. Končno se je soglasno sklenilo, da se vrši odločilna seja kabineta v četrtek 18. tm. Dr. Korošca se preko deželne vlade v Ljubljani ponovno nujno pozove, da se vrne v Beograd.

Nad Koroščevim postopanjem vlada v beograjskih krogih veliko razburjenje. Tudi oni, ki so bili dosedaj njegovi zavezniki, uvidevajo nesposobnost trditve demokratiških politikov, da je Korošcu državni interes — hekuha, vse pa njegov strankarski interes. Neodpustno je, da ni Korošec v Beogradu v trenutku, ko stoji država pred usodnimi vprašanjem: ali podpisati ali pa mobilizirati.

Primorski Narodni svet je izdal proglas, v katerem protestira proti ratifikaciji pogodbe in poziva oba slovenska ministra k demisiji. Čemu samo oba slovenska ministra, je nerazumljivo. Mar imata samo onadva interes na našem Primorju in ne cela vlada?

Za štajersko-koroško-prekmursko samoupravno edinico!

Rezolucija celjskega shoda JDS glede pokrajinske samoupravne edinice za mariborsko-celjsko okrožje ni vzbudila le silnega odpora v klerikalnem časopisju, ki vidi v morebitnim uredničenjem te zahteve ogroženo sedajno vladujoče stališče klerikalne stranke v Sloveniji, ampak je na drugi strani v naših vrstah našla najsimpatičnejši odziv. Razumljivo! Saj ravno v tem ozemlju, ki tvori za sebe gospodarsko enoto, težko občutimo, da ljubljanski vladajoči krogi nimajo za naše posebne interese, posebej v gospodarskem oziru, onega razumevanja, kakor je to potrebno v svrhu našega polnega razvoja.

Kakor med našim trgovstvom in obrtništvom vlada velika nezadovoljnost nad postopanjem ljubljanske

trgovske-obrtne zbornice, ki za naše posebne pokrajinske interese nima razumevanja, ki še dozdej ni vpoklicala oziroma dala razpisati volitev zastopnikov iz Štajerske in Prekmurja ter koroških občin v to korporacijo, tako je tudi v drugih ozirih opaziti, da se naši interesi zapostavljajo. Ne bomo trdili namenoma. Izvira pač to iz nepoznanja razmer, deloma iz prevelike skrbi klerikalne stranke za strankarske potrebe, ki ubija voljo za upoštevanje drugih važnejših interesov. Kdo bo odobral, da se samo iz strankarskih razlogov ubija naše največje zdravilišče v Rog. Slatini? In takih slučajev je vse polno.

Iz zgolj gospodarskega vidika torej, v interesu razvoja našega gospodarstva našega občinskega gospodarstva, v interesu razvoja naših prometnih sredstev, naše obrti in našega kmetijstva je, da se ustvari za mariborsko-celjsko okrožje posebna samoupravna edinica. Ne vodijo nas pri tem strankarski interesi, ampak edino in izključno vidiki gospodarskega razvoja naše pokrajine.

Em. Lilek.

Ustavni načrti za Jugoslavijo.

(Konec.)

V čl. 7 je država razdeljena v 12 samoupravnih pokrajin: 1. Podunavska Srbija; 2. Vojvodina; 3. Slavonija; 4. Hrvatska; 5. Slovenija; 6. Dalmacija; 7. Krajina; 8. Bosna; 9. Pomorje; 10. Raška; 11. Moravska Srbija; 12. Makedonija. Mislim, da Srbi ne bi bili zadovoljni z razdelitvijo srbskega zemljišča na tri pokrajine: Podunavsko Srbijo, Moravsko Srbijo in Raško. Zakaj se ne bi vse te zemlje zjedini v eno oblast, če bi Srbi to želeli? Saj ni potrebno, da so vse oblasti enake po obsegu in številu prebivalcev. Hegemonijo pa bo v naši državi, če dobimo zares demokratično ustavo, dobil tisti, ki bo najposposobnejši za vladanje. — Tudi Hrvati ne bi bili zadovoljni, če bi se Slavonija odcepila od Hrvatske. Zakaj se je Krajina odrgala od Bosne? Ker so ji »dočni srpski doseljenici dali povse novo lice«? Tudi muslimani so se deselili v poprej katoliško in hrvaško Krajino. Da-li bi bilo iz tehnih upravnih razlogov potrebno, da se te dve zemlji, ki sta deloma že od Kulina bana, v celoti pa od konca XII. stoletja združeni v eno upravno celoto, sedaj razstavita v dve posebni oblasti, s tem bi morala bosenska vlada in krajišnici izpregovoriti svoje merodajno mnenje. Med oblastnimi imeni ni Črne gore. Naj potone to slavno zgodovinsko ime v »Pomorje«? V naslovu bosenskih vladarjev beremo »Primorje«, v naslovu srpskih pa »pomorske je zemlje«, ali nikdar »Pomorje«. — Dr. Smolaka sam piše na str. 13: »svečeno je potrebno da se sačuvaju plemenska i istorijska imena Pokrajina«. Te se v čl. 8 delijo na župe, te pa zopet na mestne občine. Smolaka ima pravo, ako hoče uveljaviti staroslovenski naziv »župa« namesto poznejših imen: kotar, okraj, srez, okrug, okružje, županija. Po njegovem predlogu naj obsega ena župa c. 1000 km² in šteje 50.000 stanovnikov. Kakor Protič predlaga tudi on, da ima biti slovenski jezik v Sloveniji izenačen državnemu. Med ustavna prava državljanov vzel je eno, ki ga ne najdemo v poprej opisanih načrtih. Čl. 22 se glasi v njegovem načrtu: »Jugoslovenski državljan ne može biti progan iz države, a u državi može biti proteran iz jednoga mesia u drugo samo na osnovu sudske presude«.

Še dalje gre v tem pogledu švicarska ustava. Njen čl. 44 odločuje: »Noben kanton ne sme kantonskega državljan izgnati iz svojega ozemlja, pa mu tudi ne vzeči državljanstva«. Mislim, da je Švica še do današnjega dne edina država, ki ne pozna gubitka državljanstva. Smolaka pripozna voljno pravico tudi ženskemu spolu pod tistimi pogoji, kakor

moškim. V čl. 48 predlaga t. zv. referendum, ako bi vladar tretjkrat odbil potrditev od narodne skupštine na treh različnih sestankih usvojene zakonske osnove. Ta članek 48 se glasi: »Ako Narodna Skupština po drugi put, u drugom sastanku, i bez ikakve izmene, usvoji zakonsku osnovu koja nije dobila potvrdu Vladaocu, pa Vladalec ponovno uskratiti potvrdu, Vladalec će raspustiti Poslanički Dom Narodne Skupštine. Ako i obnovljena Skupština odobri, bez izmene, istu zakonsku osnovu, a Vladalec i po treći put odbije potvrdu, zvan je narod da, na poziv Državnog Saveta, narodnom odlukom (referendumom) da ili uskratiti potvrdu tomu zakonu. Ovakva potvrda narodnom odlukom ravna je potvrdi Vladaoca.« Tudi pri predloženi spremembi ustave ima odločiti narod, ako se vladar in narodna skupština ne bi mogli složiti. — Narodna skupština ima se deliti na dva doma, na poslanički in predstavnički dom. Ona ima odločevati o napovedanju vojne in o vpostavi mirnega stanja z drugimi državami. »S jednim izuzetkom vojnih ugovora za obranu Države nikakav medjunarodni ugovor ne obvezuje državu dok nije odobren od Narodne Skupštine.« Poslanički dom sestavljen je od 127 narodnih poslancev. Volitve se imajo vršiti po načelu obče, enake, neposredne, tajne in proporcionalne volilne pravice in obvezne volilne dolžnosti. Predstavnički dom (senat) naj šteje 100 poslancev, ti naj zastopajo interese pokrajin in pojedinih društvenih slojev. V čl. 98 se določuje dedinsko pravo na prestol na tak način: »Jugoslovenskom Državom vlada kralj Aleksandar Prvi (že zdaj?) iz srpskoga kraljevskoga doma Karadjordjevića. Ako kralj ne ostavi muškoga potomstva, nasledstvo Prestola prelazi na pobočne linije Kraljevskoga Doma u muškome potomstvu po istome redu prvorodjenja, i to najpre na Kraljeva brata Djordja i njegovo potomstvo.« Slično je rešila dedno pravo na prestol ustavna komisija v čl. 57 svojega ustavnega načrta, ki se glasi: »Kralja naslednje njegovo muško potomstvo iz zakonitog braka po redu prvorodjenja. Ako Kralj ne ostavi svoga muškoga potomstva, nasledstvo Prestola prelazi na muško potomstvo u pobočnoj liniji po istom redu prvorodjenja.« Ustavna komisija nima v svojem čl. 57 imen Djordje in Pavel. V svojem pismu na ministra Protiča piše v tej zadevi sledeče: »Povodom Kraljevića Djordja i Kneza Pavla moramo samo pomeniti da se iz opštih tumačenja našeg nacrtu ne bi dalo putem tumačenja izvesti njihovo pravo prestolonasledstva. Ako bi dakle nadležni činoci želeli da im to pravo obezbede, morao bi se u Ustav ucieti naročiti član u tome smislu.« Znano je, da se je moral princ Djordje 1. 1909 zahvaliti na prestolonasledstvu; znani so tudi razlogi. Knez Pavel je sin Poleksije, sestre kralja Petra I, in ministra Nikolajevića, ki se je 1. 1877 sam umoril. Po tem takem knez Pavel ni regentu Aleksandru bratučevo, ampak tetič. Najpravičnejše in najparlamentarnije piše o prestolonasledstvu Protič v čl. 61 svojega ustavnega načrta, ki se glasi: »U državi Srba, Hrvata i Slovenaca vlada Petar I. Karadjordjević. Kralja Petra nasledjuju Prestolonaslednik Aleksandar i njegovo muško potomstvo iz zakonitog braka po redu prvorodjenja. Kad kralj nema muškog potomstva on može odrediti sebi naslednika iz pobočne linije s pristankom Narodnog Predstavništva. U ovom slučaju Kralj može za života ili putem testamenta izabrati naslednika a Narodno Predstavništvo odobrava ovaj izbor većinom od polovine više jedan svoga ustavnog broja članova. Ako Naslednik Prestola nije na ovaj način određen, nasledstvo Prestola prelazi na muško potomstvo u pobočnoj liniji.« Kakor Protič predlaga tudi Smolaka dovršeno 18. leto za polnoletnost vladarja in prestolonaslednika. — Veliko vlast in mnogo poslov naprtil je Državnomu Sa-

vetu. Ta ima vršiti sodnijsko, zakonodavno in nadzorno vlast, proučevati vse zakonske predloge i. dr. — Na čelo pokrajinske uprave naj se postavljajo na 5 let pokrajinske poglavice, a na čelo župske uprave župani na 3 leta. Vsaka pokrajina imaj svoj pokrajinski, vsaka župa svoj župski zbor. Za izdrževanje sol se ima država brigati. Narodne (ljudske) šole stojijo pod upravo narodnih šolskih oblasti, ali pod nadzorom države. »U svim školama drugoga jezika državni jezik učiti će se kao obavezni predmet« (čl. 311). Za analifabete se imajo na državne stroške pri ljudskih šolah uesti javni tečaj, za vojnike pod zastavo pa posebni vojnički tečaj. Ljudski učitelji imajo služiti v vojski samo za čas velikih šolskih počitnic.

To so glavne določbe iz Smolakovega obširnega in podrobno izdelanega ustavnega načrta. Ker pa po mojem prepričanju mbeden od opisanih načrtov ne odgovarja duhu časa, ampak le duhu bizantinizma, kar je že n. pr. razvidno iz pisave besed Prestol, Prestol, Kraljevski namesto prestol, kraljevski, in ker tudi nobeden ni izdelan prema temu, kar je obečal — Protičev ne prema parlamentarnemu sistemu, načrt ustavne komisije ne prema »načelima savremene demokratije, Smolakov ne na demokratskoj osnovi, čeravno se je on sam ubralj med demokratke — hočem po volitvah sam podati okostje ustavnega načrta, kakor si ga jaz predstavljam, da bi bil najprimernejši za naše razmere in za sedajno demokratsko dobo.

Bolgarski zakon obveznega dela.

Ker je zakon obveznega dela, kakor gu je sprejela Bolgarska, velike načelne važnosti, prinašamo njegove najvažnejše točke: 1. Vsi podaniki, moški in ženske, po 16. letu so podvrženi obveznemu delu. 2. Obvezno delo namerja a) organizacijo in uporabo socijalnih sil in b) povzdigo kulture vseh državljanov. 3. Obvezno delo se uporabi pri vseh panogah narodnega gospodarstva, tako za javna dela ceste, železnice, posušitev močvirij, gradnje tovarn, bolnišnice itd. 4. Obvezno delo je osebno in je nadomestovanje nedopustno. Oproščeni so le ti, ki so nezmožni za duševno in telesno delo. Enako poročene ženske in orožniki ter vojaki. Kdor je vsled bolezni oproščen, plača davek. 5. Noben Bolgar ne dobi drugega državljanstva, če ni zadostil svoji dolžnosti obveznega dela. 6. Delovna doba traja za moške 12, za ženske 6 mesecev. 7. Polovična delovna doba se dovoljuje onim, ki so edini stebel rodbine in revnim, katerih letni dohodek ne presega 1500 levov. Dijakom in bolnim se dovoljuje odložitve do 24. l. 8. Zaprtim se enako delavna doba odloži. 9. V slučaju elementarnih nezdol ali pa narodnih nemirov se dovoljuje splošen prisilen vpoklic do štirih tednov. 10. Izjeme so dovoljene za bolne, nujno potrebne uradnike. 11. V svrhu razdelitve dela se skličejo moški koncem 19., ženske koncem 15. l. ta k skupnim sestankom. 12. Prisilno delo velja za moške za okoliš okraja, za ženske pa za vsakokratno prebivališče. Členi 13. do 21. obravnavajo organizacijo obligatoričnega dela. Ustvari se delavna direkcija s tremi oddelki: uprava, tehnika, gospodarstvo. Načrt omenja tudi pripravljalne poučne tečaje. Členi 22. do 29. določujejo kazni, ki so denarne in zaporne in sicer do dveh let. Poslednja določba pa daje ministrskemu predsedniku pravico, da vpokliče na en dan in na gotov kraj tudi vse deloobvezance.

Na naslov zdravstvene in veterinarske policije.

(Dopis iz šmarskega okraja.)

Imamo zakone in neštete naredbe, kako preprečiti razne bolezni pri ljudeh in pri živini. Poklicana oblastva so sicer delavna, toda preveč teoretično, formalno in mehanično. To velja posebno za veterinarstvo. Evo dokaza!

Bilo je med vojno. Neki gostilničar in žganjar je hotel hitro obogateti. Začel je kupovati po Hrvaški crknjene ali neozdravljivo bolne svinje. Plačeval jih je na mestu po 1 K kg crknjene teže. Te svinje je spravljali na nekdanje Štajersko v zaprtih sodih kot vino deklarirane. Pri nas jih je prodajal zvečne v mesta, mesarjem in klobasarjem po 25 K kg. Trgovina je cvetela, mož je dosegel svoj cilj in je danes dobro situiran in spoštovan hotelir.

Njegovo mrtovino pa so uživali največ meščani. Če si je ta ali oni želodec ali zdravje pokvaril, se ima brez dvoma omenjenemu poštenjaku zahvaliti.

Toda, kar je bilo, naj bi bilo pozabljeno. A omenjeni poštenjak ni bil edini; take in podobne kupčije med deželo in mestom se še dandanes nadaljujejo. So izvestni lakomneži, katere pozna ves okraj. Če zbolijo kmeti svinja, takoj obvesti znanega mu barantavca in mu prodajo bolno svinjo za slepo ceno, misleč si, boljše nekaj nego nič. Barantavec pokrije crknjeno ali v sili zaklano svinjo z oglednim listom in jo proda v mesto včasih še enkrat dražje. To niso redki slučaj. Kdor pozna te praktike, ne bo v mestu zlepa svinjine jedel! (G. dopisnik, pa vendar niste mislili na Celje?)

Druge vrste škodljivci ljudskega zdravja in ljudskih žepov so nekateri gostilničarji. Letos se je pridela vsestranski priznana dobra kapljica. Pa kje plemeniti pristen pridelek in po primerni ceni! Pisce teh vrstic je slišal več producentov praviti, da ne morejo več svojega mošta oz. vina spoznati, tako da ga je gostilničar z osemnajščekom, devetnajščekom ali čim drugim zmešal! Pri tem pa hoče gostilničar neprimerno veliko »zaslužiti«.

Kako temu v okoliščini priti? Svinje n. pr. naj bi se smele samo žive prodajati. Vsak komad naj bo krit z verodostojnim oglednim listom, ime prodajalčeve ali rejnikovo mora biti dokazano. Vsaka obolela svinja se mora orožništvu javiti, ki naj zasleduje, če je ozdravela ali poginila in kam je prišla mrtovina. Kdor bolezni prikriva, navede napačno bolezen ali proda bolno ali crknjeno svinjo brez obvestitve dovolitve, naj zapade občutni denarni in zaporni kazni. Mestni kupovalci morajo prodajalčeve ime takoj oblatvu naznaniti, ki naj pregleda svinjo še pred zakolom.

Pri gostilničarjih naj se dožene stopnja sladkorja in alkohola, čim se postavi vino v klet. Izvid je nabiti v gostilni na vidnem mestu ter navesti ime vinogradnika in nakupno ceno. Vino je pozneje večkrat, tudi neopaženo, preizkušati, če ni zmešano. Prodajna cena se naj maksimira. Prestopki se naj kar najstrožje kaznujejo.

To v ravnanje in uvaževanje naslovljenim oblastvom kakor tudi vsej javnosti, ki je v prvi vrsti prizadeta.

Volilno gibanje.

Volilni shodi JDS se vrše: v petek 19. tm. na Kapljah; v soboto 20. tm. zvečer v Dravogradu; v nedeljo 21. tm. v Središču (Rebek), na Muti (po prvi maši), v Trbonjah (ob 1. uri); v četrtek 18. tm. zvečer v Brežicah.

Volilni sestanki JDS so se vršili: v soboto zvečer v Podčetrniku, v nedeljo popoldne v Kozjem, v nedeljo zvečer v Podsredi.

Shoda JDS v Ptuj in Ormožu dne 14. tm. sta se slajno obnesla. Obe dvorani sta bili nabito polni in v Ptuj je moralo mnogo ljudi oditi, ker niso mogli noter. Kakor zadnjič v Celju, Mariboru in v Slov. Bistrici, sta pokazala tudi ta dva shoda, da je zavlada zlasti med našim meščanstvom veliko zanimanje za demokratsko stranko. Cela vrsta poprej indiferentnih krogov se je vzbudila in ojačala demokratske vrste. Večina uradništva vseh kategorij je obrnila hrbet laži-socijalni stranki, ki s cepitvijo naprednih vrst samo ojačuje klerikalno moč. Na shodih so govorili min. dr. Kukovec, Iv. Rebek kot zastopnik obrtništva, dr. Brežigar kot kandidat beguncev, dr. Vl. Serbec in prof. Voglar. Vsi govori so bili vseskozi stvarni. Nikdo ni obljubljal volilcem nemogočih stvari, vsi govorniki so naglašali težaven položaj, v katerem živimo in ki zahteva, da se vse napredne vrste vseh stanov združijo v boj proti nazadnjaštvu in plemenskem separatizmu, ki ogroža Jugoslavijo z razpadom. Glavne misli so zbrane v slede-

čih, согласно sprejetih resolucijah: 1. Zbrani volilci z ogorčenjem odločno protestiramo proti taki pogodbi z Italijo, ki nas gospodarsko in vojaško ubija in odvaja od morja in pooblašča navzočega g. ministra dr. Kukovca, da po danem položaju kot zastopnik slovenskega dela JDS v vladi izvaja po svojem najboljšem preudarku primerne posledice. 2. Obsojamo najnovejšo klerikalno gonjo proti armadi kot prikrit boj proti državnemu edinstvu. 3. Se priključujemo resolucijam celjskega shoda JDS glede okrožne samouprave. 4. Izražamo zaupanje ministru dr. Kukovcu ter narodnim poslanecima gospodu Kežarju in Voglarju.

Volilni shod JDS v Ljutomeru se je vršil, lepo obiskan, v ponedeljek 15. tm. Govorila sta dr. Brežigar in Petovar.

Demokratska kandidatna lista na Štajerskem je bila vložena kot tretja. Opozarjamo vse somišljenike, da bo škatlica demokratske stranke na vsakem volišču tretja.

Prvi kvalificirani kandidat demokratske stranke na Štajerskem namesto odstopivšega dr. Gustava Gregorina je znan politik in narodnogospodarski strokovnjak dr. Milko Brežigar, ki ei bil tudi v dozdajnem Nar. predstavništvu poslanec demokratske stranke. Dr. Brežigar je rojen Gorican in kandidira na demokratski listi kot zastopnik beguncev.

Loke pri Mozirju. Lansko leto, ko sem bil še pristaš Kmečke zveze, sem bil navzoč, ko je tajnik Kmečke zveze Iv. Močnik ovadil v imenu Kmečke zveze uglednega trgovca, češ da on daje kmetom žita za menjavo jabolk. Seve je možakar pri politični ekspozituri poštene pogorel, ker je zvedel, da je prosta trgovina in da so kmeti bili zelo na dobrem, ko je trgovec v jeseni prevzel jabolka, ki so bila vredna 4 K, pozneje pa so dobili kmeti pšenico celo spomladi, ko je bila cena 10 K in koruza pa po 7 K kilo Torej je prišla pšenica in koruza kmetom dobrodošla, jabolka pa bi bila že do polovice zagnila. Tako deluje v imenu Kmečke zveze glavni agitator in hujskač, tajnik Kmečke zveze, seve proti kmetom. — Kmetje, zapomnite si, kakšne pristaše in prijatelje imate na svoji strani, kako vam dobro želijo, kaj ne? Za to je na razpolago veliko prič in vsi ubogi delavci in kmeti, katerim se letos ni želja za menjavo žita in jabolk izpeljala, se zahvalite vašemu pristašu Kmečke zveze v Lokah pri Mozirju. In ta človek napada v klerikalnih listih poštene ljudi!! — Bivši pristaš Kmečke zveze.

Kandidatna lista JDS za kranjsko okrožje: 1. dr. Gregor Žerjav, poverjenik za pravosodje v Ljubljani; 2. Engelbert Franchetti, brivski mojster, načelnik »Deželne zveze kranjskih obrtnih združenj v Ljubljani«; 3. Ivan Benčina, posestnik in trgovec v Starem trgu pri Ložu; 4. Karol Müller, posestnik v Črnomlju; 5. Ivan Rus, posestnik in lesni trgovec v Brežah pri Ribnici; 6. Lovro Oblak, posestnik na Trati pri Poljanah; 7. dr. Milko Brežigar, narodni predstavnik v Ljubljani; 8. Jakob Jesih, posestnik in mesar v Rudniku pri Ljubljani; 9. Miljo Grobotek, trgovec v Bohinjski Bistrici na Gorenjskem; 10. Ferdinand Seidl, vladni svetnik v Novem mestu; 11. Ivan Jošt, lekarnar v Krškem; 12. Luka Jelenec, šolski ravnatelj. — Kvalificirani kandidatje: 1. dr. Albert Kramer, glavni urednik v Ljubljani; 2. dr. Rhard Karba, lekarnar v Kamniku; 3. dr. Tomo Zarnik, zdravnik v Zagorju ob Savi. Njih namestniki: 1. dr. Pavel Pestotnik, profesor v Ljubljani; 2. dr. Vladimir Ravnihar, poverjenik za socialno skrbstvo v Ljubljani; 3. dr. Vek. Kukovec, minister za socialno politiko v Beogradu.

Vrstni red kandidatnih list na Štajerskem je sledeči: prva je lista SLS (klerikalna), druga NSS (nar. socialna), tretja JDS (demokratska), četrta JSDS (soc. demokratska).

Narodnosocialni volilni shod v Slov. Bistrici je bil napovedan za nedeljo; prišla sta dva govornika iz Ljubljane, pa — noben poslušalec.

Dr. Korošec rešuje klerikalno barko! Dr. Korošec so klerikalci pozvali, naj reši, kar se za klerikalce še da rešiti. Od nedelje 14. tm. pa do 21. tm. ima napovedane razne shode po celim volilnim okrožju. V Beogradu ni kot namestnik min. predsednika dr. Vesnič v usodnem trenutku, ko so naši delegati imeli podpisati pogodbo z Italijo, utegnil sklicati min. seje, utegne pa čeli teden pustiti svoje posle kot minister in se podati v

volilni boj, kjer obmetava pristaše nasprotnih strank s faloti, goljuhi itd.

V Dalmaciji je oddalo kandidatne liste doslej 7 strank.

V Guštanju so razni nasprotni agitatorji raztrosili vest, da je Rebek kandidat na klerikalni listi. Namen je prozoren. Odvrniti hočejo obrtnike, ki so po večini napredni, da bi ne šli volit.

Politične vesti.

Veliki protestni shodi proti nasilju, ki ga je izvršila nad Slovenci Italija v Rapallu, so se vršili minulo nedeljo tudi v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. V Beogradu je prišlo do velikih demonstracij.

Nova d' Annunzijska junaštva. D' Annunzio je zasedel s svojim vojaštvom otoka Krk in Rab. Na narod je izdal proglas, ki poziva v boj za »svete« italijanske pravice. Pogodba, sklenjena v San Margheriti, se ne sme nikdar priznati. Zahteva aneksijo Sušaka, Bakra, Kraljevice, Kastva in vseh kvarnerskih otokov. Z Reke javljajo 13. tm., da je d' Annunzio 12. tm. ponoči zasedel tudi Kastav. Pripravljali se baje tudi, da »odreši« celo Dalmacijo. Reška vlada je izjavila, da ne priznava pogodbe v San-Margheriti, češ da je bila sklenjena brez zastopnika Reke.

V Gornji Sleziji bo plebiscit, kakor je določil svet poslankov v Parizu, v prvi polovici februarja 1921.

Nemci na Češkem so postali skrajno drzni. V Hebu so bile 14. tm. velike demonstracije. Češka šola je demolirana, inventar na cesti. Češki častniki-legionarji, ki so bili v nekem hotelu, so bili napadeni in so se morali braniti s samokresli. Demonstranti so napadli tudi nemška dekleta, ki so se vračala z neke češke plesne zabave. Odstrigli so jim kite in jih podili po ulicah.

General Wrangel zbežal. Wrangelova armada je pobita od boljševikov. — Glavni del je kapituliral, Wrangel se je rešil z generali na neko angleško ladjo. Wrangel je baje prosil našo vlado, naj sprejme 40.000 mož njegove armade in 20.000 ruskih beguncev v Jugoslavijo. Čujemo, da namerava naša vlada zaenkrat sprejeti 10.000 beguncev, in sicer 7000 v Dalmacijo, 3000 pa v Strnišče pri Ptuj.

Na Grškem so pri volitvah dobili pristaši bilšega kralja Konstantina veliko večino. Venizelos je propadel. Njegova vlada je odstopila. Regent je pozval k sebi Rhallisa.

Protnemške demonstracije v Pragi so se vršile 16. tm. v maščevanje za divjanje Nemcev v Hebu. Češki legionarji so zasedli nemško gledališče; dalje so zasedli in razdeljali uredništvi obeh nemških listov »Bohemia« in »Prager Tagblatt«. Zasedli so tudi nemški kazino in poslopje Turnvereina.

Mariborske novice.

Železniška konferenca v Mariboru. Dne 10. in 11. novembra so se vršila v Mariboru pogajanja med ljubljanskim in dunajskim obratnim ravnateljstvom in zastopniki glavnega ravnateljstva južne železnice. Povod pogajanj je bila okolnost, da se vlakovni promet med našo državo in Avstrijo kljub odstranitvi raznih carinskih in prometno-tehničnih ovir, ki so otežkočale dovoz in odvoz tovarov preko Maribora in carinsko opravilo tamkaj, ni mogel razviti, ker avstrijska južna železnica nima dovolj osobja ne dovolj strojev, da bi premagala blagovni promet med obema državama in zraven tega še služila mednarodnemu prometu preko Jugoslavije. Uspeh pogajanj je bil ta, da je ljubljansko obratno ravnateljstvo z ozirom na razpoložljivi stalež vlakovnega osobja in strojev sklenilo pomagati potrebam blagovnega prometa s tem, da se je zavezalo tovarne vlake med Gradcem in Mariborom do vsak čas mogočega preklica voziti s svojimi stroji in opremljati s svojim vlakospravnim osobljem. Naši zastopniki so se v to zavezali tem lažje, ker je izza časov močnega vlakovnega prometa v Mariboru toliko vlakovnega osobja na razpolago, da bi mu danes vsled nezadostnega vlakovnega prometa morali odpovedati službo in postaviti na cesto v najneugodnejšem letnem času. Koncesiji naši zastopniki niso dali Avstriji nobenih, ker bo Avstrija morala dati za vlakovni promet precejšnjo množico premoga in dru-

gih potrebščin. Ukrep je socialno-gospodarsko utemeljen, ker bo s tem zagotovljen mnogim našim ljudem zaslužek.

Avstrijski agitatorji, pruski baron Twickl, doktor Neuwirth in drugi se glasom vesti od meje vozijo po zgor. pesniški dolini, Kungoti, Placu in Svečini ter razširjajo tam vest, da pridejo ti kraji pod Avstrijo.

I. umetniška razstava v Mariboru se odpravi meseca decembra. Na dan otvoritve se ustanovi umetniški klub.

11.736 dolarjev je zaplenil komisar železniške policije v Mariboru Majstrovich nekemu potniku, katerega dokumenti so se glasili na ime trgovskega potnika Ašer Klapholza z Dunaja. Imel jih je skrite v trdi vezavi knjig, v katerih je imel vzorce za pajčolane. Klapholza so zaprli.

Razmejitevna komisija je, ker se jugoslovanski in avstrijski delegati nista mogla sporazumeti glede meje med Košnjakom in Sv. Lovrencom, uredila mejo na ta način, da pripada skoro vsa kat. občina Mlake Avstriji, Sv. Primož je po večjem delu tudi prisodila Avstriji, manjši del občine in del kat. občine St. Jernej s cerkvo in šolo pa Jugoslaviji. Ker ta meja na dveh krajih preseka posestva, so komisarji neinteresirani držav pozvali jugoslovanskega in avstrijskega zastopnika, naj skušata nedostatek popraviti potom kompenzacije.

Velik požar je 11. tm. v Račjem uničil gospodarska poslopja ter zrnje in seno posestnikom Brglezu, Srnku in Panmanu.

Novo brivnico otvorili je 16. tm. na Aleksandrovi cesti koroški begunec Jernej Pirc, ki je imel poprej brivnico v Velikovcu.

Aretirali so 13. tm. Rudolfa Vrečka, nameščena tvrde »Balkan«, ki je s potvorenimi podpisi oškodoval družbo za 65.000 K.

IZ PREKMURJA.

Prekmurska kmetijska stranka je likvidirala in se je namesto nje ustanovila »domača verstvena stranka«.

Murska Sobota. Poročil se je 14. tm. vodja davčnega okr. oblasti g. Ferdo Prelog z gđ. Tilko Stanetič, učiteljico na ljudski šoli. Mnogo sreče!

Celjske novice.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU. V četrtek, dne 18. tm. se vrši otvoritvena predstava sezije 1920/21 Cankarjeva zabavna komedija »ZA NARODOV BLAGOR«. Opozarjamo tudi slavno občinstvo, da bo gledališče toplo zakurjeno, kar je dosedaj izostalo radi popravila peči. — V soboto, dne 20. tm. se igra ponovi pri znanih cenah.

Mestno gledališče v Celju. Abonente lož opozarjamo, da velja zanje abonma do konca leta 1920. Z novim letom se bodo lože na novo oddajale. Do konca leta veljajo dogovorjene cene abonma lož. Vodstvo gledališča.

»Ruski kružok« v petek ob 8. uri zvečer v gostilni Narodnega doma. Novi dobrodošli!

Nekoliko več reda! Pišejo nam: Na celjskih ulicah opazujemo včasih stvari, ki bi se v interesu tujskega prometa ne smele vršiti. Da ležijo n. pr. pred kako gostilno vinski sodi po cele dneve na ulici, ali da vidimo na tlaku naloženo opeko, kupe peska, zemlje itd., bi gotovo ne smelo biti dopustno. Kaj ko bi naenkrat vsi celjski hišni posestniki rabili tlak na enak način? Smo radovedni, kako bi mesto izgledalo. Torej prosimo nekoliko več smisla za snažnost mesta!

Beseda o šemalni vojašnici. Pišejo nam: Dovolite, da k Vaši zadnji notici o prepustu šemalne vojašnice v stanovanjske namene zavzamem stališče: da bi člani vojaško-nastanjalnega društva, ki že od l. 1892 naprej plačujejo za svoje hiše letne prispevke v namene društva, mogli odstopiti pripadajoče jim deleže, je izključeno. Če pomislite na male hišne posestnike, ki so v pretežni večini, boste to razumeli. Saj z današnjimi dohodki hišni močje oskrbovati niti najpotrebnejših popravil; obenem so pa hišni lastniki vsled stanovanjskih akcij in cdredb popolnoma vezani glede razpoložljivosti svojega imetja. Nemogoče je tudi, da bi se iz šemalne vojašnice dalo napraviti 20—30 novih stanovanj. Prostori bi prišli kvečemu v poštev za kako industrijsko podjetje. (Op. ur.:

Pripomnimo, da smo navedeno notico priobčili res le kot »glas iz občinstva«, s čimur ni rečeno, da je v notici zastopano mnenje tudi naše mnenje!

Vprašanje dijaškega doma v Celju. Prejeli smo sledeči dopis: Stanovanjska misel, katero imamo tudi v našem mestu, zadela je silno občutno učečo se mladino. Naši dijakci stanujejo večinoma po slabih, nezdravih stanovanjih, včasih po 4—5 v malih, temnih in mrzlih sobicah. Ker se povrh tega nimajo primerne hrane, si je lahko misliti, kake posledice bo to imelo za mlade ljudi, ki jih bomo enkrat v poklicnem življenju tako zelo potrebovali. Da se dijaška stanovanjska beda olajša in se da prilika tudi onim študentom, ki bi radi dali svoje fante študirati, a niso dobili za nje nobenega, ali niti zdaleka primerne stanovanja, so sprožili posamezni mladinski misli, da se mora vprašanje dijaškega doma do prihodnjega šolskega leta na vsak način rešiti. Poslopje bivšega »Studentenheima« je sicer mestna lastnina, a vzela je je v najem za tri leta državna rudarska šola. Morebiti bi se bilo dalo svoječasno nastaniti to šolo kje drugje in bi naj ostal »Studentenheim« posvečen svojemu prvotnemu namenu. Danes je položaj tak, da študirati moramo, kam premestiti to šolo, da spravimo lahko dijake pod streho. Kakor slišimo, se obravnava nek tozadevni načrt in prosimo odbor dijaške kuhinje kakor gospode pri mestnem svetu, da ga čimprej oživetijo. — Vprašanje je v interesu naše mladine nad vse nujno in kdorkoli bo sodeloval, si pridobi lepo, nad vse častno zaslugi za razvoj našega naroda. Ob tej priliki pa znova opozarjamo našo javnost, naj ne pozabi ob vsaki priliki dijaške kuhinje. Štirideset praznih želodcev vsak dan zadovoljiti, to zahteva v današnji draginji mnogo denarja in mnogo skrbi. Včasih se pri nas denar zapravlja tudi za nevažna in za splošno malo potrebna društva. Obrnimo tisti denar v prid dijaški kuhinji!

Za četrto porotno zasedanje v Celju so izžrebani sledeči porotniki: **I. Glavni porotniki:** Gloje Ivan, posestnik, Spod. Kraše 17; Jager Avgust, posestnik, Bezovje; Marinc Jožef, posestnik, Št. Pavel; Golovšek Franc, stavbenik, Prevrta; Golavšek Franc, posestnik, Magdalena; Drenč Josip, posestnik, Vojniška okolica; Kostajnski Jožef, posestnik in župan, Pišce; Gruden Mirko, bančni ravatelj, Celje; Gobeč Stefan, posestnik in trgovec, Hotunje; Poteko Anton, posestnik, Sv. Pongrac; Stigle Franc, posestnik, Ločica št. 50; Okorn Anton, posestnik, Prekorje; Koren Martin, posestnik in župan, Silova; Pustek Ferdo, trgovec, Šmarje; Vizjak Andrej, posestnik, Liboje; Smertnik Josip, ravatelj posojilnice, Celje; Hribnik Franc, posestnik, Legen 69; Kačič Luka, posestnik in župan, Sv. Krištof 33; Cenci Ivan, posestnik, Tremarje; Janč Anton, posestnik, Latkovavos; Stefančič Anton, posestnik in trgovec, Stojno selo; Lesjak Jurij, posestnik in župan, Slivnica; Drobnič Franc, posestnik, Laško; König Jožef, gostilničar, Vransko; Mastnak Jurij, posestnik, Razgor; Poteko Pongrac, posestnik, Zabukovec; Rozman Franc, posestnik, Malabreza; Plaskan Franc, posestnik, Orlavas; Steiner Jožef, posestnik in sedlar, Žalec; Petan Anton, župan, Gorica; Pušnik Ivan, veleposestnik, Smartno; Radej Ivan, gostilničar, Breg 28; Umek Anton, trgovec, Brežice; Roblek Franc, veleposestnik, Žalec; Črpanšek Anton, posestnik, Novake; Jesih Matjež, posestnik, Bukovje. **II. Nadomestni porotniki:** Lukas Franc, destilator, Celje; Cank Lenart, posestnik in gostilničar, Škofjavan; Mastnak Janez, posest., Šibenek; Sodin Franc, posestnik, Bukovžlak; Rojc Jožef, posestnik, Žalec; Kompolšek Martin, posestnik, Trnovlje; Turnšek Franc, posestnik, Gorica; Spindler Vekoslav, urednik, Celje.

DNEVNE NOVICE.

Iz zadnje seje deželne vlade. Naredbi z dne 19. novembra 1919 in z dne 12. aprila 1920 o predpisih za mline se razveljavljata. Regulacija mlevnine je s tem prepuščena prosti konkurenci. — Načelno se sklone, da se državni žitni zavod opusti in da se ustanovi mesto njega delniška družba, ki bo stala glede razdeljevanja blaga pod nadzorstvom odseka za prehrano. Direktor odseka za prehrano je pooblaščen, da se radi preustroja žit-

nega zavoda pogaia z važnejšimi gospodarskimi zavodi. Konečno odobritev si pridrži deželna vlada. — Razni ustanovni fond, ki so bili doslej v deželni upravi, se izročijo v upravo pristojnim državnim uradom. — Rešijo se nekateri posli likvidacije imovine bivše vojvodine Kranjske. Odobri se sklep občinskega sveta ljubljanskega z dne 17. julija 1920, da se v regulacijskem načrtu severnega dela mesta Ljubljane opustita dve cesti, ki sta projektirani preko zemljišča strojnih tovarn in livarn. — Uporaba zidarske opeke malega formata, ki je že izdelana, je dovoljena še do konca leta 1921. Vsako nadaljnje izdelovanje take opeke pa ostane prepovedano.

Za uslužbenca finančne straže. Minister dr. Kukovec je napravil pri finančnem ministru predstavko radi preniških dijet in potnih stroškov za uslužbenca finančne straže. V dopisu poudarja neodložljivo in nujno potrebo, da se službeni prejemki uslužbenecv finančne straže dvignejo. — S tem korakom dr. Kukovec se popolnoma strinjamo ter ga toplo podpiramo.

Primorski begunci, ki so vsled političnih prilik v zasedenem ozemlju bili materijelno oškodovani, bodisi vsled neopravičene internacije ali zapora, bodisi vsled izgrediv, se pozivajo, da v najkrajšem času predložijo **Uradu za zaščito beguncev, Ljubljana, Turjaški trg 3,** vsa tozadevna dokazila oziroma verodostojne podatke o utrpljeni škodi. V spisu naj se navede ime, takratno bivališče in pristojnost oškodovanca.

Verska nestrpnost. V Ljubljani je nastavljena kot učiteljica srbohrvaščine na tamošnjih šolah neka Srbkinja. To je tako zbudilo kanonika Nadraha, da je v zadnji seji višjega šolskega sveta protestiral proti temu, da je nastavljena pri nas učiteljica druge vere, češ da to žali čut katoliškega prebivalstva. Predlagatelj, da se učiteljica odslovi. Za njegov predlog so glasovali le duhovniki in je propadel.

Vprašanje stanarin v Zagrebu. V petek dopoldne se je vršila v zagrebškem mestnem načelnstvu konferenca glede povišanja stanarine. Zastopnik Saveza hišnih posestnikov je izjavil, da naj se stanarina poviša primerno današnjim razmeram. Zastopnik trgovcev je naglašal, da so trgovci pripravljeni privoliti v individualno revizijo stanarine. Predsednik Saveza državnih nastavlencev je naglašal, da uradniki nimajo nič proti povišanju stanarine, ako država tudi njim poviša prispevke za stanarino. Le predsednik malih obrtnikov Zatluka je izjavil, da mali trgovci in obrtniki nikakor ne morejo privoliti v povišanje stanarine. Konferenca se je zaradi tega razšla brez rezultata in bo odločala sedaj vlada. — Kakor čujemo, pripravlja minister za socialno skrbstvo dr. Kukovec tozadevno ministerialno odredbo.

Pametna socialnopolitična ureditev. Na Nizozemskem se pripravlja zakon, po katerem imajo postati vsi zdravniki državni uradniki s primerno plačo. Na vsakih 5.000 prebivalcev imata priti po dva zdravnika.

Turistika in šport.

Slovenska sportna revija »Sport« začne izdajati sedaj svoj list na umetniškem papirju in z povsem novo opremo. Kakor je znano, donaja ta revija krasne slike iz vseh panog sporta in vrlo interesantne članke in rezultate o sportu. Za bodočo zimsko sportno sezono, ki ima v Sloveniji krasen naravni teren, nudi ta revija posebno interesanten material. Mi ta list vsem kar najtopleje priporočamo. Cena je K 4.— in izide vsak teden. Naročuje se pri Sportni zvezi Ljubljana, Narodni dom.

Dopisi.

Slov. Bistrica. Glavnemu organizatorju tukajšnje nemškutarije tajniku botniške blagajne Suppanzu je odpovedana služba s 15. decembrom t. l. Čistilno narodno delo bo pa treba v našem mestu še krepko nadaljevati. Želeti je samo, da bi Slovenjebistričani pokazali pri tem več odločnosti. Neverjetne drznosti se pripovedujejo o kovaču Arsenscheggu, o sedlarju Kollerju, o čevljarju Tegerju, o sinovih gostilničarja Neuholda in, da bo de družba še bolj dekorativna, o čevljarju Einfaltu, kako se javno po gostilnah izzivajoče bahajo, češ da so nemškutarji,

kako groze javno onim slovenjebistričkim sokolom, ki so opravljali narodno delo ob plebiscitu na Koroškem, kako javno sramote naše hrte Srbe in neprenehoma rovarijo proti naši državi. Vsakdo izmed nas se je že prepričal, da se ta zalega ne spametuje, ampak da bo de vkljub vsemu prilizovanju neutrudno rovarila naprej proti naši državi in tvorila eksponenta nemških teženj. Torci Slovenjebistričani, ne dajte si pljuvati v lastno skledo in javite vsake najmanjši stvar. Oblasti bodo naredile svoje in na drugi strani poskrbimo sami, da dobimo v naše lepo mesto same narodne obrtnike.

Slov. Bistrica. Aretiran je bil tajnik tukajšnje mestne občine, zloglasni nemškutar Pušnik radi hudočelstva krvosramstva. Vsemogoče pritožbe niso zalegle ničesar, občina ga je še vedno držala. Sedaj nas je roka pravice rešila tega zagrizenega in zavratnega nemškutarja. Naši nemškutarji sožalje nad izgubo dičnega sobojevnika. Pri tej priliki zahtevamo, da se tajniško mesto odda potom javnega natečaja poštenemu in izrazito narodnemu uradniku.

Podsreda. Tu je pričela neka praška družba pred tedni kopati premog, ki je črn in jako lep ter izvrstne kakovosti. Pravijo, da boljši ko rajhenburški. Doslej je zaposlenih krog 60 delavcev, večinoma domačinov.

TRGOVINA, OBRT IN NARODNO GOSPODARSTVO.

H M E L J.

Žatec, dne 11. nov. 1920. Nekaj dni je bilo tu na trgu bolj mirno in promet je bil le nezaten; tudi cene so nekoliko padle; sedaj je pa zopet živahneje. Zadanja dva dneva se je prodalo 500—600 centov po 5000—5100 č. K za 50 kg. Izjemoma se je ena partija plačala po 5200 K.

Ravno taka je kupčija na kmetih. — Konečno razpoloženje tu in na kmetih je čvrsto — cene stanovitne.

Trošarina na vino. V prvotnem načrtu finančnega zakona je bilo določeno, da mora vinogradnik plačati trošarino na vino, katero proda. Z ozirom na to določbo je tukajšnja delegacija finančnega ministrstva napravila pravilnik glede pobiranja trošarine. Glasom tega pravilnika bi smel vinogradnik obdržati zase samo gotovo množino neobdačenega vina, za ostalo vino pa bi moral plačati trošarino. Na intervencijo demokratskih poslancev pri finančnem ministru, se je ta pravilnik toliko spremenil, da sme vinogradnik porabiti zase poljubno množino vina, in sicer brez vsake trošarine. Za vino pa, katero vinogradnik proda, ima plačati kupec trošarino. — S tem se je to vprašanje, ki je dvignilo toliko prahu, vendar za producente povoljno rešilo.

Prepoved uvoza luksuznega blaga ni ukinjena. Ker so carinarnice naredbo o pobiranju davka na poslovni promet št. 71.144, po kateri je bilo luksuzno blago obdavčeno razun s carino in prometnim davkom še z 10% davkom od vrednosti blaga, neenako razlagale in so nekatere dopuščale uvoz prepovedanega luksuznega blaga, druge pa ne, se je obrnila trgovska in obrtniška zbornica na generalno direkcijo carinske uprave za pojasnilo. Generalna direkcija je pod št. 72.689 sporočila, da prepoved uvoza blaga po sklepu ministrskega sveta o št. 22.490 z dne 19. marca 1920 ni ukinjena in ostaja nadalje v veljavi.

Najmočnejše carinarnice naše države. Največ dohodkov izkazujejo v zadnjih 10 dneh meseca oktobra carinarnice in sicer: Beograd, carinarna na Savi 16.682.428 kron, carinarna na železnični postaji 3.416.940 kron, skupaj torej 20.099.368 kron; Baja 16.560.948 kron, Maribor 15.727.792 kron, Ljubljana 6.533.888 kron, Zagreb 6.366.824 kron. Nad 2 milijona kron izkazujejo v istem času carinarnice v Skoplju, Gruzju, Splitu, Sisku, Novemgradu in Sarajevu. Skupni donos vseh carinarnic meseca oktobra t. l. izkazuje svoto 140.963.376 kron za uvoz in 97.944.056 kron za izvoz, skupaj torej 238.907.432 kron.

Cene šentjanskemu premogu so s privoljenjem deželne vlade v Ljubljani zvišane na 515 K za debeli, na 480 K za drobni in na 420 K za aprovizacijski premog.

Rumunija nakupuje zlato. Rumu-

nija je v svrhuboljšanja valute sklenila pokupiti vse zlato. Nakupovanje zlata se je že pričelo in plačuje država precej visoke cene.

Zadružna šola v Beogradu. Savez zemljoradničkih zadruga v Beogradu bo dne 15. januarja ustanovil višjo zadružno šolo, na kateri se bodo izobraževali tajniki in funkcionarji za zadruge.

RAZNE VESTI.

Govorniški aparati pri volilni borbi v Ameriki. Pri ogromni volilni borbi v Ameriki, kjer morajo nastopati govorniki pogostoma pred nepregledno množico, se uporablja sedaj neki nov aparat, s čegar pomočjo sliši tudi zadnji udeleženec skupščine vsako govornikovo besedo. Stvar je urejena takole: Govornik govori pred aparatom za sprejemanje, ki je postavljen na odru. Ta aparat prenese glas na napravo za ojačenje glasu. Iz tega aparata se dvigajo trobente nad glave poslušalcev in tako slišijo glas govornikov poslušalci v prvih vrstah, drugi pa ojačeni glas iz trobent.

Največji diamant sveta. Ameriški listi poročajo, da je bil pred kratkim v New Yorku na prodaj tako velik diamant, kakršnega doslej še nihče ni videl v Zjedinjenih državah. To je največji diamant sveta, last bivšega maroškega sultana Abdula Hafida. Tehta 183 karatov.

Zločin v uradu. V soboto zvečer je železniški komisar Mandič v Osijeku dal po orožniku dovesti iz čakalnice III. razreda žensko, ki se je nahajala tam kot potnica. Iz svojega urada jo je dal odpeljati na svoje stanovanje, kjer jo je posilil. Ko je Mandič to ženo, ki je bila Črnogorka, pustil, je šla k upravitelju komisariju Čudiču in se tam pritožila. Čudič je Mandiča na mestu dal odvesti v preiskovalni zapor, vendar pa je Mandič našel ugodno priliko in je pobegnil.

Baronov avtomobil. Dne 9. tm. dopoldan je v Osijeku avtomobil barona Gutmanna, ki je vozil po mestu z veliko brzino in v katerem sta se nahajala razun šoferja mladi baron Gutmann in soproga ravnatelj Rosenfelda, povozil dva otroka, ki sta šla v šolo. Avtomobil je zagrabil 12-letno deklico, jo vrgel z vso silo kviško, ji zlomil noge in roke na dveh krajih in razbil glavo, tako da je deklica na mestu ostala v brezupnem stanju. Osemletnemu bratu nesrečne deklice se ni zgodilo ničesar. Šoferja so zaprli, avtomobil pa zapeljali v shrambo.

Fingiran napad. »Morgen« prinaša o napadu na prof. Wagner-Jauregga vest, da je bil napad fingiran, da se gre za eksperiment nekega hipnotizerja, proti kateremu je profesor trdil, da se napad ne da sugerirati. Hipnotizer si je izbral ženski medij ter mu izročil nabasan samokres, ki pa ni imel projektila in je bil popolnoma nenevaren. Medij je na to izvršil atentat, o katerem so dunajski časopisi poročali. Medij so spravili v bolnico, kjer se je zbudil ob času, kakor ga je napovedal hipnotizer.

Zadnja poročila.

Posojilo Narodne banke državi.

Beograd, 16. nov. Na včerašnjem rednem občnem zboru Narodne banke kraljestva SHS se je sprejel predlog, da se dovoli državi posojilo brez zavarovanja v znesku 1.500 milijonov dinarjev.

Naredba o znanju srbohrvaščine.

Beograd, 16. nov. Minister prosvete je izdal naredbo, po kateri se morajo ljudskošolski učitelji, ki še ne znajo srbohrvaški, naučiti tega jezika v najkrajšem času ustno in pismeno v toliko, da ga morejo ustno predavati v ljudskih šolah.

Polom akcije generala Wrangela.

Carigrad, 16. nov. Poročevalec »Chicago Tribune« javlja, da se je Wrangel vkrca na rusko križarko ter vzel na krov tudi vojake. Tri transportne ladje z 20.000 vojakov in ena z ranjenci so odplule z neznanim ciljem. Ostanki Wrangelove armade se junsko branijo, vendar je položaj nevzdržljiv. V Carigradu pričakujejo 25.000 beguncev.

Madžarski načrti in poslaniška konferenca.

Pariz, 16. nov. Veleposlaniška konferenca se je bavila s poročili o

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celju

Delniška glavnica 50.000.000 kron.

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fondi nad 45.000.000 kron.

Podružnice

v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Mariboru, Borovljah in Pljuju.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

296 — 31

Edina slovenska specialna trgovina z barvami in laki.
Agentura in komisijsko podjetje.

Iv. Ferlež & Celje
Narodni dom

447 156-76

Trgovina z lesom in drvini na drobno in debelo.
Kupuje jamski in ostali les po najvišjih dnevnih cenah.

Registrov. kreditna in stavbena zadruga z om. zav.
Prešernova ul. 15 v Celju

"LASTNI DOM"

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po štiri od sto (4%)

401 156-77

preobratni akciji na Madžarskem in Nemškem. Sklenila je pozvati ententno misijo v Budimpešti k odločnemu posredovanju proti Horthyjevemu načrtu. Horthyjeva vlada se opozarja, da bo za vsak poskus preobrata proti kate-remukoli sosedu odgovorna. Zahteva se od Horthyjeve vlade, naj se čim najhitreje izvrši ratifikacija mirovne pogodbe in demobilizira armada.

KINO GABERJE.

Petek 19., sobota 20., nedelja 21.
in ponedeljek 22. novembra.

OPIUM

Velika tragedija v šestih dejanjih.
V glavni vlogi Kraus.

Opij! Malokdo od nas ga je vžival, in vendar razvname njegovo ime vsako fantazijo ob misli na vse skrivnostne užitke, ki jih nudi ta strupena zel. Film je z ozirom na razkritja opi-jevega pogubonosnega učinka senza-cija prve vrste, z ozirom na inscena-cijo poln najdivnejših slik!

Opljska beznica Hung-Čanga. — Strašna osveta Kitajca. — Beda Evro-pejke v krempljih osvetnika. — Goreče indijsko mesto. — Levji džungli. — Strašne zmote po opiju i. t. d. i. t. d.

Za mladino prepovedano.

Išče se

takoj proti plačilu, moč, koja bi bila zmožna ter popolna v prestavljenju iz nemščine v slovenščino, hrvatsko, srbsko in obratno. Ponudbe na upravn. lista »Nove Dobe«. 1498 2-1

Dobro idoča

gostilna

v prometnem kraju v Savinjski dolini se prodaja. Naslov v upravn. 1495 3-1

Ivan Strelec

tapetnik v Celju, Samostanska ul. 2. Prevzame vsa tapetarska dela, kakor napravo žimnic, tapetniških mobilij itd. Popravila izvršuje točno in ceno. Točas v zalogi morská 502 trava, afrik in žima za modroce. 50-31

Kupim

že rabljeno hmelj, sušilnico; veli-kost 6-10 m². Podatke z navedbo cene pod šifro »Sušilnica« na upravništvu Nove Dobe. 1482 2-2

1389 12-4

Na debelo in drobno kupite najbolje pri tvrdki

Janko Bovha

Celje, Kralja Petra c. Celje, papir, zvezke, svinčnice, peresa, radirke in vse druge šolske in pisarniške potrebščine. 23

TURBINA

24 HP. se prodaja. Poizve se v upravn. »Nove Dobe«. 1499 2-1

Zgubila se je denarnica z vojaškimi in privatnimi dokumenti pod imenom Rudolf Kuhar na potu od gostilne Zeleni travnik do Confidentija ter nazaj do kolodvora. Dokumenti se naj vrnejo upravništvu »Nove Dobe«, denar si naj obdrži dotična oseba kot nagrado. 1496 1

Pozor!

Prodaja takoj 2 1-vprežna koleseljna. Na ogled so vsak čas v gostilni pri F. Pavilincu, Gledališka ulica 5. 7

Ljudevit Junger

CELJE

Prekajevalnica in izdelovalnica klobas. Električni obrat. Lastna hladilnica. Eksport se točno izvršuje. 1307 14-8

Za gostilničarje in vinske trgovce se priporočajo stara, močna črna in bela

dalmatinska

VINA

katera so vsled svoje visoke gradacije in dobrega okusa tudi najprikladnejša za zboljšanje slabijih vrst vina. 23

Ivan Matković,

zaloga dalmatinskih vin

Glavni trg 8 Celje Glavni trg 8

Samo na debelo.

Jadranska banka v Celju

sprejema naročila na

: srečke državne : razredne loterije.

Prvo žrebanje 3. in 4. januarja 1921.

Glavni dobitnik K 4.000.000- brez odbitka.

Žreba se vsaka druga srečka.

Cena srečkam za posamezni razred:

Cela 192 K, Polov. 96 K, četrt 48 K, osmin. 24 K.

Radi izrednega zanimanja Vam priporočamo, da si jih takoj nabavite.

Sprejmeta se

takoj izvežbana plačilna natakara in kuharica, ki sta bile že kje v kakšnem hotelu. Ponudbe na upravništvu »Nove Dobe« pod 2000. 1492 2

50000 brzojavnih drogov

(Telegraphen - Strangen) se kupi. Pismene ponude prosim na poštni predal št. 54, Celje.

Večji denarni zavod išče mlado

začetno moč

zanesljivo s trgovskim tečajem, večjo strojepisja — tudi gospodično — ki pa naj bo Sokol ali Sokolica — vaditelj ali vaditeljica. Nastop takoj. — Ponudbe z ev. zahtevami na upravništvu lista »Nova Doba« pod Sokol-vaditelj (vaditeljica). 1496 1

DANICA

1387 12-9

čistilo za čevlje

čisti

sveti

in ohranja usnje

izdeluje

„SLAVIA“

tovarna kemičnih izdelkov d. d.

Telefon 5-46.

Zagreb, Ilica 213. Brzojavit: „Cemija“.